

Janáky Marianna

(1955):

Makón él. 53 évesen kezdett írni. Számtalan folyóiratban jelentek meg versei, kísérőzű, drámapantomimjei, verses interjúi, többek között: 2000, *Ambroozia*, *Bárka*, *Csillagszálló*, *Elle*, *Élet és Irodalom*, *Félonline*, *Irodalmi Szemle*, *Kortárs online*, *KULter.hu*, *Magyar Napló*, *Műhely*, *Műút*, *Opus*, *Pannon Tükör*, *Prae*, *Spanyolnátha*, *Tiszatáj*.
Művei: *Egységesülés*, versek, 2008. *Novellák regénye*, Ab-Art Kiadó, 2016. *Magamba ragasztottalak*, Fekete Sas Kiadó, 2018. *Paplan alatt*, Tiszatáj Alapítvány, 2019. *Gondolatok pelenkában*, Fekete Sas Kiadó, 2020.

JANÁKY MARIANNA

Isten nem ver

(tragiszatíra-pantomim)

(A színtér egyik felén két középkorú férfi egy edzőtermi szobában bemelegítő gyakorlatokat végez. Mintha lassított felvétel lenne. A szél verdesi a redőnyt.)

VEZÉRIGAZGATÓ Nem is láttalak eddig.

(Odamegy a másik férfihoz széles mozdulatokkal. Kezet ráznak.)

BANKÁR Tudomásom szerint több csoport van. Csak egy órám van, 9-re be kell mennem. Örülök, hogy veled osztottak be. Legalább ismerjük egymást.

VEZÉRIGAZGATÓ Nekem is tárgyalásom lesz.

(A szín másik oldalán osztályterem. Több tizennyolc év körüli diák toporog a harmincas tanár mellett. A huzat valahol becsap egy ablakot.)

ROLAND TANÁR Oké, vállalom én is az előadást, ha én lehetek a hajtója!
ROLAND TANÁR Rendben, akkor próbáljunk!

(A tanár pantomimszerű mozdulatokkal elindul az ajtó felé, a fiú követi a mozgását utánozva, majd mintha ostor lenne a kezében ütni kezdi osztályfőnöke hátát, a többi diák a táblánál áll mereven. A tanár megfordul, és távolabb löki magától a fiút.)

TANÁR Azért ne éld bele ennyire magad!
ROLAND TANÁR Az apám szerepelhetne?
TANÁR Megkérdezem az anyám?
ROLAND TANÁR Rég cumiztam már, ne vegyen hülyére! Nem veszek részt benne!
TANÁR Én meg nap, mint nap szívok veletek, nem? Mindenki szeretné, ha te is szerepelnél.

(Fény a színpad másik oldalán. Az edzőteremben egy kivetítőn a Ben-Hur film részletei villannak fel. A zenéje alig hallható. Mindkét férfi lehajol, lassan felvesznek egy-egy karikás ostort, csapkodnak vele maguk körül.)

VEZÉRIGAZGATÓ Jó ötletnek tartom.
BANKÁR Lesz rá fizetőképes kereslet.
VEZÉRIGAZGATÓ Egy hortobágyi csikós fejéből pattanhatott ki a szikra.
BANKÁR Lehet, de aki menedzseli, az biztosan többet szakít. Alig tudtam helyet kapni, és durván sokat kérnek érte, de te is tudod. Nincs részese-désetek benne?

(Óvatosan rácsap ostorával a vezérigazgató combjára.)

VEZÉRIGAZGATÓ A logó se rossz!

(Finoman ráver társa combjára.)

BANKÁR Jelentősen megnőhetett a szíjgyártók, bődíszművesek bevétele!
VEZÉRIGAZGATÓ (visszaüt óvatosan) Te is vettél, saját az ostorod?
BANKÁR Igen. Meg pólót, tréningruhát, táskát, dezodort.

(Partnere mellkasát veszi célba.)

BANKÁR Én is, azok se voltak olcsók!

(Visszaüt. Egyszerre kiáltanak fel.)

(Fény az osztályteremben. A tanári asztalnál lökdösik egymást a diákok, nézik a monitort, majd a tábla melletti kivetítőről olvassák, amit mondanak.)

TANÁR Szórol szóra meg kell majd tanulni a teljes szöveget. Most én felolvasom, de ahol tudtok, csatlakozzatok! Néhányan a meggy-, cseresznye- vagy akácfából készített fogóra egyedi faragást, a csipkézett, lyuggatott bőr karszjra különböző díszítéseket rendeltek.
DIÁKOK Neveket, logókat, bibliai- és csatajeleneteket.

Civil kezdeményezésésként 2018-ban létrehozta az Osvát Ernő-díjat az év legjobb irodalmifolyóirat-szerkesztője díjazás céljából.

TANÁR Egy megrendelő a kenderkóc száaira színes gyöngyöket fűzetett. A mesterek kicsit csodálkoztak, semmi észszerű választ nem találtak, ahogy arra se, hogy pár megrendelő csak pótalkatrészeket rendelt, például...

DIÁKOK nyaklót, sudarat, sallangot, túcsapót.

TANÁR ÉS DIÁKOK Tudták, azok már régebben gyakorolhatnak, egyedül videót nézve, vagy kettesben, hármasban, akár többen is együtt az ágyban, és mindig vevők az újra, legyen bármilyen drága.

TANÁR A gyártók a nemzeti színű kötelek rendelésén lassan már nem is csodálkoztak. A következményekért mi nem lehettünk felelősek, mondogatták.

ROLAND Teljesen hülyék vagytok! Kit érdekel ez az egész? Nyáladzotok, mert egyszer az oszifó is fellép?!

(A tanár leveszi az ingét, alatta fehér póló. Végigsimítja mellkasán a Mindenki megérdemel egy kis fájdalmat feliratot. Határozottan, egyenként rámutat minden diákra.)

TANÁR Vegyétek fel azonnal mind a pólókat!

(Lassan sötétül el az osztály, a félhomályban még látszik, hogy pantomimezve vetkőznek a diákok.)

(A szín másik oldalán a két férfi csapkodja egymást az ostorral. Felerősödik a Ben-Hur zenéje.)

VEZÉRIGAZGATÓ Ha jól tudom, legfeljebb hetvenen-nyolcvanan tudták megfizetni a teljes, hét etapból álló elméleti és gyakorlati képzés árát.

BANKÁR Nekem is ez az infóm. (A vártnál nagyobb csap ostorával a vezérigazgató szívtájékára.) Megérdemlünk mi is egy kis kikapcsolódást.

VEZÉRIGAZGATÓ Szerintem mennünk kell dolgozni. Holnap ugyanitt! (Kicsit meghajolva meg ki, két kézzel fogja az ütés helyét.)

(A kijáratnál már öltönyben vannak, láthatóan véletlen találkoznak. Udvariaskodva próbálják előreengedni a másikat.)

BANKÁR Gondolom, te se most látod először.

VEZÉRIGAZGATÓ Természetesen.

(Egymás szavába vágva olvassák az ajtón lévő plakát szövegét.) Mindenki megérdemel egy kis fájdalmat! Hét részből álló elméleti és gyakorlati képzés: 1. Intelligenciatesztek (IQ, EQ) 2. A fájdalom pszichológiája 3. Múltidézés 4. A karikás ostor és részei 5. Adni jobb, mint kapni 6. Próbák 7. Csapatversenyek Győzzön! A fesztiválon is szerepelhet! Az első órák ingyenesek nyugdíjasoknak és diákoknak! További felvilágosítás a recepciónál.

(A szín másik oldalán a fény. Csöngetés.)

TANÁR Folytatjuk a próbát máskor, ha egyáltalán... Roland is úgy dönt, mégis beáll!

ROLAND Utána meg mindenki engem cikizne. Oké, benne vagyok, folytassuk!

TANÁR Luca, Bence álljatok ide, és ahogy elmondtam, pantomimezzétek el, amit Rol mond!

ROLAND Ide ugyan biztos nem ül a kurvád, mondta anyám, éreztem a harag illatát. (Odamegy pantomimszerű mozdulatokkal Lucához, magához öleli.) A paprikás csirke fejét apa a tányéromba lökte, ott hagytam őket. A szobámban hasfájásodig húztad a lábad, a szeme is benne volt, sírtam és is, torkomban galuskák. A kórháznál másnap nedves szemedig ért az est, és nem jöttél haza velem, nevetés hullámaiba merülve mentél a másik irányba, a várandós kanyarból kifele.

(Lassan világosodik az edzőterem. A vezérigazgató egyedül toporog, nézi a kivetítőn a filmet. „Nem mer eljönni”, ismételteti. A szél egykedvűen csapkod befelé az ablakon. Odamegy, becsukja.)

BANKÁR Itt vagyok! Bocs! *(Kedélyesen ráver ostorával a vezérigazgatóra.)*

VEZÉRIGAZGATÓ 24-es és az ablaknál, mondta a nővér. Nehezen találtalak meg, anya. *(visszaüt)* Megálltam az ágynál, akár a levegő, lélegzeted követte az infúzió ritmusát, leizzadva ébredtél, cserélnék veled, pizsamát, mondtad, ott van, és kacská kezdeddel a szekrényre mutattál, karkötőd zsibbadás, ne, ne csengess, segítek, *(üít)* végezd el nyugodtan, nem hagytad, hogy segítsék, béna... kezdeddel te intézted el.

BANKÁR Két tojásból négynek rántotta, *(üt)* szalonnával, hagymával. Ebédre krumplifőzelék három verébnék, tükörtőjason feketebors szemek, *(üt)* száját vágta, hagyjátok már abba, meghalok én is, a konyhában fuldokolni lehetett apa halála után mindig a könnyben.

(Az eddig megismert szereplők a színpad közepén nézőteret alakítanak ki, leülnek a székekre. Csend. Hirtelen a Vezérigazgató, a Bankár, a Tanár és Roland feláll, pantomimezve elindul, lemennek a nézők közé, miközben magukat ostorral csapkodják.)

Négyen együtt: Zártkörű fesztivál volt. Nem árultak jegyet sehol, pedig sokan áldoztak volna rá, még ha nem is tudták, hogy akik az első fordulón győztek, azok később az önostorozók harcában is részt vehettek.

(Megállnak a félhomályban, egy-egy néző szemébe néznek, és mutatóujjukkal a nézők szemé felé bökdösnek.) Te, te, te! Kell az ostor? Te, te, te! Neked is kell?

TANÁR Zsebre tettem a szegyet, nagypapa a botjába kapaszkodva az iskolába jött értem. Sanyi ellökött, a két öltés ma is ott van a térdemen.
ROLAND Fülelemnél fogva húztál ki a medencéből, de az edzőnő nem anya, apa, és bámultak az osztálytársak, te őt, a medence partjáig elsiklani nem tudtam, csak asztmaroham, mondtad, és a csönd vett helyetted levegőt.

(Felélénkülve indulnak vissza mind a négyen a színpadra.)

SZÍNPADI NÉZŐK Még kivetítőn se követhettük a műsort! Kordonnal vették körbe a stadiont! Valamit tennünk kellene! Mit tegyünk?
VEZÉRIGAZGATÓ Távolsba nyúló hosszú ujjaid *(az utolsó lépcsőn visszafordul)*, körmődön fehér foltok, mint emlékeid, anya.
BANKÁR Zsonglörködtél, neveltünk. *(két tojást dobál már a színpadon)* Ha egy leesett, serpenyőbe került, anya.
SZÍNPADI NÉZŐK Volt szemtől szembe nyilazás, sarló-kalapácsarc, hátba bankkártya-darts. Tudjuk! Tudjuk!

(Néhányan felállnak a színpadi nézők közül, és felállásra buzdítják mutogatásaikkal a nézőtérre ülőket.) Menjünk haza! Ilyen hülyeséget! *(Az egymás mellett ülők vitatkozni kezdenek.)* Te akartál eljönni! Marhaság, menjünk haza! Maradj, kérlek, lehet, hogy a végén jó lesz!

(A vezérigazgató, a bankár, a tanár és Roland a színpadi nézők közé vegyülnek.) Várjunk még! Várjanak! Nincs még vége! Maradjanak még! Kint esik, az éjszakai utca rohanva közeledik, állj, a járdán megtámadhatják, a társa másik irányba megy? Égy autó elütheti! Maradjanak! Itt jó. Itt minden jó!

(A színpadon szürkeség. Egy fénycsík jelenik meg, elején burokfényben hat-hét év körüli fiúcska. Bal kezében egy nagy majom, jobbában játékos. Megáll a színpad szélén, elkezdene ütni a rajta csüngő plüssfigurát, de kidobja pantomimszerű mozdulattal az ostort és a majmát a nézők közé, majd felemeli fejét, és mereven felfelé néz. A levegőben megjelenik egy mobiltelefon. Felnyúl érte, bekapcsolja. Három lányka fut be, lemerevednek a színpad közepén, és kikerekedett szemekkel néznek felfelé. Hirtelen rájuk zúdul Junna baby metáldala fentről, a Doki Doki Morning. Leeszkedik a kivetítő, rajta a szám illusztrációvideója, ők énekelve lengetni kezdik magukat és piros szoknyájukat derekuk körül. Szinte felemelkednek tánc közben. A szám végén elsötétül a szín és a nézőtér. Csak a fiú kezében világít a színpadon a mobil, és egy fényes csík a kijáráshoz. Amikor a nézők kilépnek a színházból, egy „fal” fogadja őket embermagaságú nagytítő-kicsinyítő tükrökkel.)